

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko: Krzysztof Lasiński-Sulecki

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne z podaniem nazwy, miejsca i rodzaju ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

- International Legal Studies Certificate uzyskany w Universitaire Instelling Antwerpen w 1999 r.
- dyplom magistra prawa uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2001 r. (tytuł pracy magisterskiej: „Miejsce świadczenia usług w Szóstej Dyrektywie VAT”, promotor: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński)
- dyplom ukończenia europejskich studiów specjalnych uzyskany w Centrum Studiów Europejskich Im. Jeana Monneta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2001 r. (tytuł pracy dyplomowej: „Materialnoprawne aspekty wspólnotowego prawa antydumpingowego”, promotor: prof. dr hab. Janusz Justyński)
- stopień naukowy doktora nauk prawnych uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2006 r. (tytuł rozprawy doktorskiej: „Prawna regulacja akcyzy we wspólnotowym prawie europejskim na tle teorii opodatkowania konsumpcji”, promotor: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński, recenzenci: prof. dr hab. Marek Kalinowski, prof. dr hab. Cezary Kosikowski)

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

- od 1 października 2002 r. do 30 września 2006 r. studia doktoranckie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- od 1 grudnia 2006 r. adiunkt w Katedrze Prawa Finansów Publicznych, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- od 1 października 2007 r. do 31 lipca 2009 r. adiunkt w Wyższej Szkole Suwalsko-Mazurskiej Im. Papieża Jana Pawła II w Suwałkach

- od 1 października 2009 r. starszy wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej we Włocławku

4. Wskazanie osiągnięć określonych w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

4.1. Wśród osiągnięć naukowych, które w przekonaniu wnioskodawcy spełniają kryteria określone w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.), a więc zostały uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora i stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dziedziny naukowej, należy wymienić **monografię K. Lasiński-Sulecki, *Ceny transferowe w prawie podatkowym i celnym. Wpływ powiązania przedsiębiorstw na podstawę wymiaru podatków i ceł*, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2014, ISBN: 978-83-264-4557-6, ss. 492**

4.2. **K. Lasiński-Sulecki, *Ceny transferowe w prawie podatkowym i celnym. Wpływ powiązania przedsiębiorstw na podstawę wymiaru podatków i ceł*, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2014, ISBN: 978-83-264-4557-6, ss. 492**

Współczesne systemy daninowe ukształtowały się w dużej mierze w pierwszej połowie dwudziestego wieku. Zbliżony do obecnego kształt nadano wówczas elementom tych systemów, tj. m.in. poszczególnym podatkom (w szczególności dochodowym i obrotowym) oraz cłom. Rozwiązania podobne do obecnie obowiązujących zaczęto przy tym przyjmować w podatkach dochodowych już na przełomie osiemnastego i dziewiętnastego wieku. Później zaczęły się kształtować podatki obrotowe w formie nieodbiegającej zasadniczo od obecnej. Cechą charakterystyczną ewolucji danin publicznych było uwydatnienie związku wysokości tych danin z wyceną transakcji przyjętą przez ich strony. Poprzez współczesne podatki dochodowe – zgodnie z nazwą – ustawodawca zmierza zasadniczo do opodatkowania dochodu rozumianego jako różnica między przychodem a kosztami jego uzyskania, przy czym zarówno przychód, jak i koszty jego uzyskania są co do zasady determinowane wyceną transakcyjną przyjętą przez strony transakcji. Podobnie podatki obrotowe służą obciążeniu

daniną obrotu, którego kwotowe ujęcie jest jednak właściwie wypadkową wyceny transakcji przyjętych przez strony transakcji. Identyczną tezę dałoby się bez problemu obronić w odniesieniu do ceł.

W zamysle pomysłodawców nawiązanie do dokonanej przez strony transakcji wyceny transakcyjnej miało uczynić systemy podatkowe i celne bardziej neutralnymi. Neutralność jest w szczególności dostrzegalna w wypadku opodatkowania obrotu oraz ceł. Im tańszy bowiem jest towar, tym niższy jest obciążający go podatek czy cło. W rezultacie po opodatkowaniu relacja konkurencyjna towarów bądź usług tańszych i droższych pozostaje niezmienną. W sferze opodatkowania dochodu, dzięki nawiązaniu do wyceny transakcyjnej zarówno po stronie przychodów jak i kosztów ich uzyskania, wysokość podatku jest nierozzerwalnie związana z poziomem rzeczywistej korzyści uzyskanej przez podatnika, co wydaje się ważne chociażby w kontekście zdolności podatkowej.

Zarysowany powyżej w wielkim skrócie kierunek ewolucji systemów daninowych tylko nieznacznie poprzedził intensyfikację procesów globalizacji gospodarki. W wieku dwudziestym, zwłaszcza zaś w drugiej jego połowie, szczególnie częste stało się zakładanie spółek zależnych poza państwem siedziby spółki dominującej oraz prowadzenie działalności poza państwem siedziby danego podmiotu. Następnym wspomnianych procesów był istotny wzrost liczby transakcji dokonywanych pomiędzy podmiotami powiązаныmi, przy czym jednocześnie rósł udział transakcji pomiędzy podmiotami powiązаныmi w ogólnej liczbie transakcji. Szacuje się, że już w latach dziewięćdziesiątych XX w. transakcje wewnątrz grup przedsiębiorstw wielonarodowych stanowiły 60% wszystkich transakcji transgranicznych z tendencją wzrostową (zob. M. Boos, *International Transfer Pricing. The Valuation of Intangible Assets*, Haga 2003, s. 6).

Zjawiska takie stały się zagrożeniem zarówno dla funkcjonowania państw, jak i dla samych podatników oraz dłużników celnych. Państwa narażone były na zmniejszenie kwot dochodów budżetowych, gdyż podmioty powiązane funkcjonujące w różnych jurysdykcjach podatkowych i celnych mogły podjąć próby takiego ukształtowania cen transakcyjnych, aby globalne obciążenie daninowe grupy podmiotów powiązanych było możliwie najniższe. L. Hinnekens ocenia, że ceny transferowe stały się najważniejszym narzędziem planowania podatkowego (zob. L. Hinnekens, *The International, European and Pluralistic Perspectives of Transfer Pricing Taxation*, (w:) *A Vision of Taxes within and outside European Borders. Festschrift in honor of Prof. Dr. Frans Vanistendael*, red. L. Hinnekens, P. Hinnekens, Alphen aan den Rijn 2008, s. 512). Podatnicy i – chociaż w mniejszym stopniu – dłużnicy

celni byli natomiast narażeni na to, że poniosą istotne koszty związane z przedsięwziętymi przez państwa środkami zaradczymi mającymi na celu eliminację zagrożeń ich dochodów budżetowych.

W nakreślonych powyżej okolicznościach zaczęto ustanawiać regulacje prawne dotyczące określenia podstawy wymiaru podatków i ceł związanych z transakcjami między podmiotami powiązаныmi. Te właśnie regulacje były głównym przedmiotem badań wnioskodawcy w ostatnich latach, które to badania zaowocowały wydaniem monografii opisanej w pkt 4.1. Kluczowym elementem analizy jest zestawienie czterech elementarnych mających współcześnie zastosowanie reżimów określania podstawy wymiaru podatków i ceł:

- reżimu opartego na zasadzie *arm's length* określanej w Polsce mianem zasady wolnego rynku,
- reżimu podziału według formuł,
- reżimu wartości wolnorynkowej w podatkach obrotowych oraz
- reżimu cen transferowych występującego w prawie celnym.

Powyższe regulacje stwarzają coraz większe problemy w praktyce. Istotnym problemem jest chociażby obowiązywanie w jednym państwie przepisów prawnych opartych na przynajmniej kilku spośród wspomnianych powyżej reżimów, co – jak się wydaje – na niwie praktycznej po prostu utrudnia przestrzeganie prawa i kontrolę jego przestrzegania, prowadzi też do nakładania na podmioty gospodarcze wielu rozbudowanych obowiązków o charakterze administracyjnym, a w ujęciu bardziej abstrakcyjnym może prowadzić do negatywnej aksjologicznej oceny obowiązujących regulacji prawnych. Stąd też potrzeba stworzenia monograficznego opracowania dotyczącego różnych reżimów określania podstawy wymiaru podatków i ceł w relacjach między podmiotami powiązаныmi, które obejmowałoby próbę wskazania reżimu najbardziej godnego upowszechnienia, a zarazem rozważania dotyczące możliwości (i potrzeby) konwergencji reżimów. **Celem opracowania jest zatem zidentyfikowanie podobieństw i rozbieżności między wspomnianymi reżimami oraz ustalenie, czy zasadne jest częściowe albo całkowite zbliżenie przyjmowanych w ramach tych reżimów rozwiązań.**

Podstawową metodą badawczą, jaką posługiwał się autor monografii, jest metoda dogmatycznoprawna, chociaż posiłkowo wykorzystano również metodę komparatystyczną. Punktem wyjścia do osiągnięcia celu, jaki postawił sobie autor, było bowiem ustalenie obowiązującego stanu normatywnego.

Książka dotyczy prawa polskiego z uwzględnieniem wiążących Polskę umów międzynarodowych oraz prawa Unii Europejskiej. Zostały w niej również uwzględnione – będące przedmiotem toczących się aktualnie dyskusji – projekty aktów prawnych, które mogą zostać w Polsce w przyszłości wprowadzone. W tytule książki użyto – w ślad za bilateralnymi umowami w sprawie unikania podwójnego opodatkowania dochodu i majątku – słowa „przedsiębiorstwo”. Zakres tematyczny książki został niniejszym ograniczony do podstawy wymiaru danin publicznych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Pierwszy rozdział poświęcony jest podstawie wymiaru danin publicznych w ujęciu teoretycznym. Zaprezentowano w nim podstawę opodatkowania jako element konstrukcji podatku oraz wartość celną jako element kalkulacyjny. Zwięzły rys historyczny stanowi tło dla przedstawienia aktualnego stanu prawnego w zarysie. Ważnym elementem tego rozdziału jest typologia regulacji wyłączających przyjęcie wartości transakcyjnych jako podstawy wymiaru danin publicznych i wiążących wysokość daniny publicznej z wartością rynkową. **Rozdział drugi** dotyczy źródeł prawa relewantnego w kontekście tematyki niniejszej rozprawy. Dążeniem autora nie jest przy tym wyłącznie wskazanie aktów prawnych, których przepisy determinują podstawę wymiaru danin publicznych, lecz także zwrócenie uwagi czytelnika na diametralnie odmienne cele, jakie stawiał sobie przy ustanawianiu rzeczonych regulacji prawodawca międzynarodowy, unijny oraz polski. W **trzecim rozdziale** rozpoczyna się analiza o charakterze dogmatycznoprawnym. Jej przedmiotem są regulacje prawne definiujące powiązanie podmiotów czy też wytyczające zakres zastosowania szczególnych reżimów określania podstawy opodatkowania. **Czwarty rozdział** odnosi się do innych niż powiązanie podmiotów przesłanek zastosowania szczególnych reżimów określania podstawy opodatkowania. W **rozdziale piątym** przedmiotem analizy są konsekwencje wystąpienia wspomnianych w rozdziałach trzecim i czwartym przesłanek. Innymi słowy, w centrum rozważań znajduje się konstrukcja podstawy wymiaru danin publicznych, jak również czynników bezpośrednio wpływających na jej ukształtowanie w wypadku transakcji między podmiotami powiązanymi. Trzonem **rozdziału szóstego** jest typologia zagrożeń, z jakimi stykają się podmioty powiązane wskutek zastosowania szczególnych reżimów wymiaru podatków i cel. W dalszej części tego rozdziału zaproponowano pewną typologię instrumentów – takich jak *Advance Pricing Agreement (APA)*, *Mutual Agreement Procedure (MAP)* czy arbitraż podatkowy – mających wspomniane zagrożenia eliminować bądź też przynajmniej ograniczać ich negatywne oddziaływanie na przedsiębiorstwa, a w pewnym zakresie zapobiegać ich wystąpieniu. Następnie zaś analizie poddane są przepisy prawne

ustanawiające wspomniane instrumenty. **Rozdział siódmy** ma charakter komparatystyczny. Zwięźle zaprezentowane są w nim regulacje prawne obowiązujące w kilku wybranych państwach – Australii, Austrii, Rosji, Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Siódmy rozdział jest ostatnim fragmentem rozprawy o charakterze dogmatycznym. W **rozdziale ósmym** podjęto próbę ewaluacji reżimów podstawy wymiaru danin publicznych w kontekście współczesnego dorobku nauk ekonomicznych oraz aksjologicznej oceny tych reżimów. **Rozdział dziewiąty** zamyka prowadzone wcześniej rozważania. Zasadnicze pytanie, na jakie autor zamierzał znaleźć odpowiedź, dotyczy tego, czy możliwe jest wskazanie jednego z przywołanych na wstępie reżimów określania podstawy wymiaru danin publicznych, który mógłby mieć zastosowanie powszechne. Z tym zaś wiąże się jeden istotny i szczególnie często ostatnio stawiany problem zasadności konwergencji wyceny transakcji między podmiotami powiązаныmi na potrzeby podatkowe i celne. Ostatnim fragmentem niniejszej rozprawy jest **podsumowanie**.

Po pierwsze, autor ustalił, że w polskim systemie podatkowym oraz w obowiązującym na terytorium Polski prawie celnym niejednokrotnie podstawę wymiaru stanowi wartość rynkowa, która może odbiegać od rzeczywistej wyceny transakcyjnej przyjętej przez strony transakcji. Ustawodawca odnosi się przy tym do wartości rynkowej na dwa sposoby. Niekiedy wartość rynkowa stanowi niejako pierwotną podstawę wymiaru. Wykorzystanie takiej właśnie podstawy wymiaru nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych przesłanek. W innych wypadkach wartość rynkowa staje się podstawą wymiaru daniny publicznej niejako wtórnie – dopiero wówczas, gdy wystąpią przesłanki wyłączające możliwość oparcia się na wycenie transakcyjnej.

Po drugie, przeprowadzona przez autora analiza historycznych rozwiązań w zakresie trzonu konstrukcji podatków dochodowych, obrotowych i ceł ujawniła, że rozwiązania prawne przyjmowane w ramach tych danin ewoluowały w kierunku utransakcyjnienia podstawy ich wymiaru. Niewątpliwie określenie to jest neologizmem, lecz w pełni chyba zrozumiałym i dobrze odzwierciedlającym istotę zmian. Nie ulega wątpliwości, że w starożytności, kiedy to zaczęły się kształtować daniny publiczne, aparat skarbowy władcy nie był na tyle rozbudowany ani sprawny, aby efektywnie wymierzać daniny oparte na wycenie transakcyjnej. Część przeszkód wynikała przy tym nawet nie tyle ze struktury i przygotowania aparatu skarbowego, co raczej ze stanu ówczesnych państw i funkcjonujących w nich osób. Umiejętność czytania i pisania nie była powszechna, co uniemożliwiało wykorzystywanie dokumentów pisanych, w tym ksiąg podatkowych w formie zbliżonej do

obecnej, na potrzeby zapewnienia prawidłowości rozliczeń podatkowych. Wspomniane powyżej przeszkody stopniowo ustępowały, dając możliwość wprowadzenia istotnych zmian do systemów daninowych.

Zdaniem autora, powiązanie ciężaru danin publicznych z wartością transakcyjną może być traktowane jako przejaw cywilizowania systemu daninowego. Nawiązanie do wycen transakcyjnych daje przecież możliwość uwzględnienia realnej zdolności płatniczej podatnika zamiast obciążania go na podstawie zewnętrznych symptomów tej zdolności.

Po trzecie, przeprowadziwszy badania autor stwierdził, że źródła prawa w zakresie wyceny transakcji między podmiotami powiązаныmi i jej wpływu na podstawę wymiaru danin publicznych są silnie zróżnicowane. Wspomniane zróżnicowanie wynika z wielu przyczyn. Patrząc na tę problematykę z perspektywy unijnej, należy wskazać, że jedna z istotnych podstaw rzeczzonego zróżnicowania tkwi w samym tylko katalogu podstaw prawnych do działań harmonizujących i unifikujących prawo. Instytucje Unii Europejskiej mogą unifikować prawo celne, są również wyraźnie uprawnione do podejmowania działań harmonizujących w sferze podatków pośrednich. Brak jednak tak wyraźnej podstawy do działania prawodawczego w zakresie podatków bezpośrednich. Nie można zatem stworzyć jednolitej co do zakresu regulacji prawnej w sferze prawa celnego, opodatkowania obrotu i opodatkowania dochodu ze względów prawnych. Jednocześnie dostrzegalne jest to, że nie ma politycznej możliwości związania państw członkowskich stanowionym prawem unijnym we wszystkich sferach. O ile stosunkowo łatwe politycznie wydaje się osiągnięcie porozumienia co do instrumentów, które dają państwom członkowskim jedynie uprawnienia (np. podstawa opodatkowania VAT w wypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi), o tyle o wiele trudniejsze jest uzyskanie zgody wszystkich państw na instrumenty, które z uprawnieniami (w zasadzie i tak przynależnymi suwerennym państwom) skorelują pewne obowiązki (np. wymuszenie korekty odpowiedniej w wysokości odpowiadającej zasadzie *arm's length* i pozwalającej na uniknięcie podwójnego opodatkowania). Przeprowadzona analiza aktów prawnych ujawniła również, że służą one odmiennym celom postrzegany na dużym poziomie szczegółowości.

Po czwarte, z badań wynika, że w przepisach dotyczących transakcji między podmiotami powiązаныmi tudzież dotyczących opodatkowania podmiotów powiązanych można napotkać różne definicje powiązania podmiotów. Przede wszystkim podkreślić należy zróżnicowany poziom szczegółowości definicji (bądź przepisów, które mogą posłużyć do zrekonstruowania definicji). Rozbieżności w poziomie szczegółowości nie mogą dziwić, jeśli

uwzględni się, że rzeczony definicje formułowane są w aktach różnej rangi – od prawa międzynarodowego poprzez unijne aż do prawa krajowego. Nadmienić jednak trzeba, że nawet na poziomie prawa międzynarodowego występuje istotne zróżnicowanie szczególności definicji.

Rozbieżności między sposobami pojmowania podmiotów powiązanych mają w części swe źródło w zakresie podmiotowym poszczególnych danin. Przykładowo na gruncie podatku od wartości dodanej czy też podatku od towarów i usług pozbawione znaczenia są rozważania co do charakteru danego podmiotu – czy jest on osobą prawną, fizyczną, jednostką transparentną czy hybrydową. Wystarczające jest ustalenie, że dany podmiot jest podatnikiem VAT, a pamiętać należy, iż definicja podatnika jest szeroka i zasadniczo obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Pomimo odrębnego sformułowania przepisów w sferze opodatkowania obrotu i dochodu rezultat ich wykładni jest zbliżony. W umowach międzynarodowych ogranicza się zakres zastosowania reżimu opartego na zasadzie *arm's length* przez zastosowanie go wyłącznie do przedsiębiorstw. Formalnie nie ma ograniczenia zastosowania przepisów szczególnych dotyczących wartości celnej w transakcjach między podmiotami powiązanimi do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Największe rozbieżności między sposobami pojmowania podmiotów powiązanych mogą przy tym występować na gruncie podatków dochodowych. Prawodawcy krajowi wprowadzili do swoich porządków prawnych definicje bazujące na Modelu konwencji OECD, chociaż zazwyczaj znacząco bardziej szczegółowe. W konsekwencji niejednokrotnie dochodzi do niepożądanych sytuacji, w których jedno państwo strona umowy opartej na Modelu konwencji OECD uznaje podmioty za powiązane, podczas gdy drugie państwo strona tego zapatrywania nie podziela. Pożądane wydaje się zatem uszczegółowienie Modelu konwencji OECD bądź przynajmniej poświęcenie większej uwagi definiowaniu przedsiębiorstw powiązanych w Komentarzu do Modelu konwencji OECD, co mogłoby przyczynić się ujednoczenia definicji przyjmowanych w krajowych porządkach prawnych.

Po piąte, według ustaleń autora inne niż powiązanie podmiotów przesłanki zastosowania reżimów w ramach poszczególnych reżimów są dość istotnie zróżnicowane, co jest w dużym stopniu uzasadnione konstrukcją poszczególnych danin publicznych. Najbardziej charakterystyczne jest rozwiązanie przyjęte w sferze podatku od wartości dodanej. Zastosowanie reżimu wartości wolnorynkowej uzależnione jest od tego, czy prawo do odliczenia, którym dysponuje przynajmniej jeden z podmiotów biorących udział w transakcji, jest ograniczone. Podobnych przesłanek brak w innych reżimach mających

zastosowanie w wypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi, chociaż powiązanie zastosowania reżimu bazującego na zasadzie *arm's length* w sytuacjach czysto krajowych z tym, czy jeden z podmiotów powiązanych korzysta ze zwolnień z opodatkowania, zdaje się być rozwiązaniem w części podobnym.

Aby możliwe było zastosowanie danego reżimu odrzucenia wyceny transakcyjnej w każdym wypadku (jak chodzi o reżimy aktualnie w Polsce stosowane), powiązanie musi wpłynąć na wycenę transakcji. Nieco inaczej należy spojrzeć na regulację zawartą w projekcie dyrektywy CCCTB (*Common Consolidated Corporate Tax Base* – wspólna skonsolidowana korporacyjna podstawa opodatkowania). Uprawnione do opodatkowania na zasadach w tym projekcie przewidzianych są podmioty prawa niezależnie od tego, czy stosują wycenę transakcji odpowiadającą rynkowym cenom stosowanym przez podmioty niepowiązane. Ta odmienność jest o tyle zrozumiała, o ile reżim przewidziany w projekcie dyrektywy CCCTB nakierowany jest niejako na przyszłość. Ma on wyeliminować problem wyceny transakcji między podmiotami powiązаныmi, nie zaś jedynie zapobiegać konsekwencjom przyjęcia nierynkowej wyceny przez podmioty powiązane, tak jak ma to miejsce w wypadku reżimów obecnie mających zastosowanie.

Po szóste, z przeprowadzonych badań wynika, że metody szacowania stworzone specyficznie na potrzeby transakcji między podmiotami powiązаныmi występują w regulacji podatków dochodowych. W pewnym sensie specyficzne jest też przeznaczenie metody definicji wartości wolnorynkowej w podatku od wartości dodanej. Inne niż metoda wartości transakcyjnej metody przewidziane w prawie celnym mają natomiast zastosowanie zdecydowanie szersze, nieograniczone do transakcji między podmiotami powiązаныmi. Metody przewidziane w przepisach prawa celnego są ponadto w wyraźny sposób nakierowane na ustalanie wartości towarów, a nie usług czy wartości niematerialnych i prawnych, co nie może dziwić, jeśli uwzględni się cel regulacji prawa celnego.

Charakterystyczna dla prawa celnego jest hierarchia metod ustalania wartości celnej. Wyjątek stanowi możliwość zastosowania na wniosek zgłaszającego metody wartości kalkulowanej przed metodą ceny jednostkowej. W podatku od wartości dodanej również metody są zhierarchizowane. Brak natomiast ścisłej hierarchii w podatkach dochodowych. Historia regulacji prawnej metod szacowania dochodu w przypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi jest w istocie historią odchodzenia od hierarchizacji metod.

Po siódme, przeprowadzone badania potwierdzają zasadność tezy, że do eliminacji wielu problemów związanych ze stosowaniem przepisów będących przedmiotem analizy w

monografii opisanej w pkt 4.1, wiążących się zasadniczo z podwójnym opodatkowaniem, mogłoby niewątpliwie przyczynić się w istotnym stopniu stworzenie jednolitych i powszechnie akceptowanych reguł wykładni umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania. Podobne problemy mogą wynikać z niejednolitego pojmowania międzynarodowego prawa celnego czy unijnego w zakresie wartości wolnorynkowej, chociaż właściwie nie mogą one skutkować podwójnym obciążeniem daninami.

Co się tyczy rozwiązań instytucjonalnych, wydaje się, że w obecnym stanie prawnym najbardziej efektywne rozwiązania obowiązują w sferze prawa celnego czy podatku od wartości dodanej. Brak natomiast takich rozwiązań w sferze opodatkowania dochodu w sytuacji, gdy jedno z powiązanych przedsiębiorstw ma siedzibę poza Unią Europejską.

Po ósme, przegląd regulacji prawnych wybranych państw uwidocznia przede wszystkim proces upodabniania się do siebie rozwiązań prawnych obowiązujących w poszczególnych państwach. Dostrzegalna jest tendencja do recypowania rozwiązań krajowych obowiązujących w USA do międzynarodowego *soft law*, które w dalszej kolejności staje się podstawą tworzenia rozwiązań krajowych w innych państwach świata. Na razie raczej odosobniony jest reżim podziału według formuł, chociaż nie da się wykluczyć jego zastosowania w przyszłości w Unii Europejskiej.

Po dziewiąte, badania ujawniły, że najwięcej kontrowersji wzbudza reżim cen transferowych oparty na art. 9 MK OECD. Częściowo są to kontrowersje związane z metodami ustalania zysku, gdzie spór dotyczy ekonomicznego uzasadnienia stosowania takich a nie innych metod. W pewnym zakresie jednak kontrowersje dotyczą aspektu prawnego związanego właśnie z zasadą pewności prawa i możliwości osiągnięcia założonego przez prawodawcę celu regulacji prawnych.

Ożywione dyskusje, jakie toczą się na gruncie podziału według formuł proponowanego w projekcie dyrektywy CCCTB, wskazują, że również ten reżim kreowałby pewne problemy i z pewnością ujawniłyby się jego niedostatki. Reżim przewidziany w projekcie dyrektywy CCCTB stanowi odmianę podziału według formuł. Podkreślić przy tym należy, że między zasadą *arm's length* a podziałem według formuł nie sposób postawić znaku równości. Nie chodzi tu wyłącznie o odmiennosc rozwiązań prawnych, lecz również o inny zakres ich oddziaływania. Globalny podział według formuł może na przykład, przy odpowiednim wymodelowaniu, służyć jako instrument transgranicznego rozliczania strat i już chociażby z tego powodu jest rozwiązaniem interesującym dla grup przedsiębiorstw wielonarodowych. Jedną z kluczowych różnic między podziałem według formuł a zasadą

arm's length sprowadza się do tego, że na potrzeby stosowania zasady *arm's length* konieczne jest osiągnięcie międzynarodowego konsensusu co do przesłanek zastosowania korekty pierwotnej i odpowiedniej oraz jednolite ich pojmowanie. W wypadku podziału według formuł niezbędne jest natomiast uzyskanie zgody co do formuły podziału. Najbardziej pożądane byłoby przy tym uzyskanie porozumienia multilateralnego, co samo w sobie jest wyzwaniem dużo większym niż w wypadku kształtowania korekt opartych na zasadzie *arm's length*, których przeważnie dotyczą umowy bilateralne. Między podziałem według formuł a zasadą *arm's length* występuje w związku z tym istotna różnica. Korekty przewidziane w ramach zasady *arm's length* wymagają niezbyt dogłębnych ustaleń o charakterze politycznym z uwagi na ogólnikowość modelowych postanowień w tym zakresie. Konsensus powinien być stosunkowo łatwy do osiągnięcia. Spora część ciężaru związanego z zastosowaniem zasady *ad casum* spoczywa natomiast na organach podatkowych państw stron, które w razie rozbieżności poglądów mogą skorzystać z instytucji powszechnie przyjętych w umowach w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, takich jak konsultacje, procedura wzajemnego porozumiewania czy arbitraż (przy czym zakres zastosowania arbitrażu na razie trudno uznać za powszechny). W wypadku podziału według formuł gros ustaleń musi zapaść natomiast już na etapie negocjacji politycznych. Formuła podziału jest bowiem determinowana apriorycznie wobec wszelkich podmiotów powiązanych i ich transakcji. Niewątpliwie można tak ukształtować globalny podział według formuł, aby zminimalizować późniejsze zaangażowanie organów podatkowych w konkretne sprawy podatkowe. Paradoksalnie jednak w zasadzie od początku dyskusji na temat problematyki transakcji między podmiotami powiązanimi tę właśnie potrzebę określenia wspólnej abstrakcyjnej formuły podziału wskazuje się jako główną trudność w zastąpieniu zasady *arm's length* podziałem według formuł. Dotychczas testem na możliwość uzyskania konsensusu odnośnie do podziału według formuł były rozwiązania obowiązujące w Stanach Zjednoczonych Ameryki. W USA nie wypracowano jednak wspólnej formuły podziału między poszczególne stany, chociaż przez wiele lat przeważała formuła Massachusetts, a obecnie dostrzegalna jest tendencja do przyjęcia jednego tylko czynnika podziału – sprzedaży na danym terytorium. Współczesnym testem na możliwość osiągnięcia szerszego konsensusu co do podziału według formuł będzie dalszy przebieg prac nad projektem dyrektywy CCCTB w Unii Europejskiej. Z pewnością łatwiejsze byłoby wprowadzenie podziału według formuł bez wspólnie akceptowanych czynników podziału bądź z pozostawieniem pewnych czynników niedookreślonych, gdzie wyboru dokonano by na poziomie poszczególnych jurysdykcji podatkowych. Takie

rozwiązania nie gwarantowałyby jednak eliminacji ekonomicznego podwójnego opodatkowania przedsiębiorstw w ramach grupy wielonarodowej.

Dostrzegalny jest pewien proces zbliżenia praktyki stosowania rozwiązań opartych na zasadzie *arm's length* do podziału według formuł. Drogę do tego zbliżenia otworzyło rozpowszechnienie stosowania metod zysku transakcyjnego na gruncie zasady *arm's length*. Okazało się bowiem, że w niektórych jurysdykcjach podatkowych dochody z pewnych kategorii dzieli się zawsze w identycznych proporcjach w braku możliwości wypracowania szczególnego klucza podziału *ad casum*.

Zdecydowanie mniej zaawansowany jest dyskurs w odniesieniu do wartości wolnorynkowej czy wartości celnej, co – jak się wydaje – wynika głównie z jednostronnego zastosowania tych reżimów. W wypadku podatku od wartości dodanej owa jednostronność wynika zasadniczo stąd, że wartość wolnorynkowa znajduje zastosowanie głównie w transakcjach krajowych. Natomiast w wypadku wartości celnej źródłem jednostronności jest nakładanie ceł w państwie importu.

Po dziesiąte, przeprowadzone przez autora badania ujawniły, że uproszczenie administrowania reżimami, którym poświęcono monografię, wymagałoby precyzyjnego zidentyfikowania i określenia różnic między systemami prawa podatkowego i prawa celnego w zakresie wyznaczania podstawy wymiaru danin. W braku zrozumienia tych różnic wyniki zestawienia byłyby niedokładne i mogłyby wprowadzać w błąd. Niemalże znaczenie dla utrzymywania się pewnych rozbieżności między reżimami mającymi zastosowanie do wyceny transakcji między podmiotami powiązаныmi może mieć różnorodność źródeł prawa obowiązującego oraz dokumentów wpływających na jego interpretację i stosowanie.

W podsumowaniu można zatem stwierdzić, że punktem wyjścia do zbudowania rozwiązań bezpiecznych dla podmiotów gospodarczych, a zarazem zabezpieczających interes fiskalny państw mogłoby być podjęcie próby konkretyzacji wspólnego systemu wyceny przez wprowadzenie rozwiązań odnośnie do metod określania zysku do Modelu konwencji OECD, a następnie do umów bilateralnych na nim opartych. Ponieważ zadanie to nie byłoby łatwe, alternatywnie można rozważyć wprowadzenie wyraźnych odniesień do Wytycznych OECD (w wersji z dnia zakończenia negocjacji dotyczących zawarcia danej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania) do umów bilateralnych. Dla przedsiębiorstw wielonarodowych stanowiłoby to gwarancję jednolitego, a zatem pożądanego zastosowania zasady *arm's length* choćby przez dwa państwa strony. **W dalszej kolejności można by rozważyć zbliżenie rozwiązań mających zastosowanie poza sferą**

opodatkowania dochodu do tych, które oparte są na Wytocznych OECD, z tym jednak zastrzeżeniem, że celem nie byłaby wcale pełna uniformizacja tych rozwiązań. Jednym z godnych rozważenia mechanizmów konwergencji jest zawieranie porozumień cenowych wiążących zarówno w sferze podatkowej, jak i celnej.

Godne rozważenia jest natomiast zbliżenie rozwiązań obowiązujących w ramach poszczególnych reżimów w taki sposób, aby zminimalizować liczbę sytuacji, w których wyceny przyjętej na potrzeby jednego z reżimów nie akceptuje się na potrzeby innego spośród nich. Wydaje się też, że zasadne jest zbliżenie metod wyceny stosowanych w ramach poszczególnych reżimów w taki sposób, aby wyeliminować szanse uzyskania wycen odmiennych. Potencjał tego typu rozwiązań jest jednak również ograniczony, bowiem nawet wycena w pewien sposób związana jest z konstrukcją danin. Przykładowo kompensaty, których akceptacja w sferze opodatkowania dochodu wydaje się dopuszczalna nie tylko z uwagi na obowiązujące przepisy, ale również po prostu z uwagi na konstrukcję podatków dochodowych, byłaby trudna do zaakceptowania w wypadku wymiaru ceł. Niewątpliwie zaś odmienność konstrukcyjna powoduje, że nie sposób rozważać pełnego zbliżenia podziału według formuł z reżimem wartości wolnorynkowej czy cen transferowych w wartości celnej.

O ile możliwe jest prowadzenie rozważań odnośnie do zasadności odstąpienia w przyszłości od zasady *arm's length* na rzecz podziału według formuł, o tyle trudno współcześnie wyobrazić sobie odstąpienie od stosowania szczególnych reżimów w wypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi. Z perspektywy krajowej są one bowiem stosowane jako środki przeciwdziałające optymalizacji danin, a zatem celem zabezpieczenia interesu fiskalnego poszczególnych państw.

Z pewnością należy nadmienić, że przy próbach zbliżenia rozwiązań obowiązujących w ramach poszczególnych reżimów nie można zapominać o powiązaniu przepisów dotyczących podstawy wymiaru danin z innymi regulacjami w ramach poszczególnych systemów czy to prawa podatkowego, czy prawa celnego. Zarówno na gruncie przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej, jak i w NAFTA wzrost wartości towarów ma znaczenie dla określenia pochodzenia towarów (a wzrost wartości towarów wpływać może z kolei na ich wartość celną). Jeśli uwzględnić złożoność systemów prawa podatkowego i celnego, mogłoby się okazać, że zaawansowana konwergencja reżimów, aby nie doprowadzić do destrukcji systemów daninowych, wymagałaby ich gruntownej przebudowy.

Osiągnięcie stanu pełnej konwergencji wymagałoby zatem wprowadzenia wielu zmian i trudno stwierdzić, że rezultatem tych zmian byłoby stworzenie reżimu lepszego od obecnie obowiązujących. **Może zatem należałoby się ograniczyć do powiązania ze sobą korekt w poszczególnych daninach? Obligatoryjne powiązanie korekt da się uzasadnić odwołaniem do zasady pewności prawa, podobnie zresztą jak ustanowienie jednego wspólnego reżimu cen transferowych dla wszystkich danin publicznych. Trudno zanegować zasadność takiego rozwiązania, gdzie przeprowadzenie korekty na potrzeby jednej daniny wymuszałoby przeprowadzenie korekt na potrzeby innych danin, wszak generalnie wszystkie reżimy zmierzają do uczynienia w wypadku transakcji między podmiotami powiązаныmi podstawą wymiaru, a przynajmniej elementem prowadzącym do obliczenia wartości, jaką przyjęłyby w transakcji między sobą podmioty niezależne. Ta pozornie oczywista konstatacja nie daje się obronić, jeśli uwzględni się szczególne rozwiązania prawne przyjmowane na gruncie poszczególnych danin. Środowisko gospodarcze pewnie nie przyjęłoby z aprobatą rozwiązania polegającego na obligatoryjnym korygowaniu rozliczeń w sferze podatku od wartości dodanej w wypadku przeprowadzenia korekty pierwotnej na potrzeby podatków dochodowych. Główny problem wynikałby w takim wypadku stąd, że przeprowadzenie korekt w podatku od wartości dodanej wiązałoby się ze znaczącymi działaniami administracyjnymi, które podatnik musiałby podjąć. Zasadność obligatoryjnego korygowania rozliczeń w sferze wartości celnej w związku z przeprowadzeniem korekty pierwotnej w podatkach dochodowych jest również wątpliwa. Sama korekta pierwotna nie wpływa przecież ani na poziom ceny faktycznie zapłaconej, ani należnej, która stanowi podstawę ustalenia wartości celnej towaru. Korekta pierwotna w podatkach dochodowych sprowadza się w istocie do przyjęcia pewnej fikcji, że doszło do transakcji odpowiadającej transakcjom między podmiotami niezależnymi. Brak podstaw do uznania, że fikcja ta musi oddziaływać również w sferze prawa celnego.**

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

5.1. Publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) lub na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH)

*Late publication of EC law in languages of new Member States and its effects: Obligations on individuals following the Court's judgment in Skoma-Lux*¹, *Common Market Law Review* 2008, Vol. 45, No. 3, ISSN 0165-0750 (współautor W. Morawski)², ss. 705-725

W maju 2004 r. doszło do największej – pod względem liczby przystępujących nowych państw – akcesji do Unii Europejskiej. W związku z powyższym na terytoriach nowych państw członkowskich powinno zacząć obowiązywać wspólnotowe prawo celne zawarte przede wszystkim w rozporządzeniach Rady i Komisji, które to rozporządzenia są promulgowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W dniu akcesji Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej oficjalnie ukazywał się jedynie w wersji papierowej. Problem polegał na tym, że oficjalną publikację w języku polskim tekstów prawnych obowiązujących od dnia 1 maja 2004 r. na terytorium Polski zakończono w lutym 2006 r. (porównywalne opóźnienia dotyczyły publikacji w innych językach nowych państw członkowskich z wyjątkiem Malty, gdzie jednym z języków urzędowych jest język angielski, oraz Cypru, gdzie językiem urzędowym jest język grecki, wobec czego problem publikacji w języku nowego państwa członkowskiego nie wystąpił). Na powyższym tle pojawiły się spory co do tego, czy źródłem obowiązków w sferze prawa celnego może być tekst prawny w języku obcym (dla osoby objętej zakresem podmiotowym obowiązku) lub tekst, który został opublikowany nieoficjalnie (np. na stronie internetowej).

Podejście do problemu w orzecznictwie sądów państw członkowskich nie było jednolite. Z jednej strony (m.in. w Polsce) wskazywano na brak możliwości nałożenia obowiązków wobec braku oficjalnej publikacji podstaw prawnych nałożenia tych obowiązków. Stanowisko takie uzasadniano w ten sposób, że przyjęcie odmiennego poglądu musiałoby skutkować naruszeniem zasady pewności prawa (I SA/Bd 275/05). Niektóre składy

¹ Tytuł w języku polskim: *Spóźniona publikacja prawa WE w językach nowych państw członkowskich i jej efekty. Obowiązki jednostek po wyroku Trybunału w sprawie Skoma-Lux*.

² Według ministerialnej listy czasopism punktowanych czasopismo to w dniu 20 grudnia 2013 r. ma przypisane 40 pkt.

orzekające sądów administracyjnych uzyskiwały podobny z perspektywy importera rezultat, tj. brak obowiązku uiszczenia cła, opierając się jednak na instytucjach wspólnotowego prawa celnego, takich jak chociażby odstępianie od retrospektywnego zaksięgowania należności celnych (III SA/Gd 45/06). Z drugiej zaś (w Estonii), wskazywano, że dla przedsiębiorcy doświadczonego w międzynarodowym obrocie towarowym zapoznanie się z regulacją prawną w języku obcym nie powinno stanowić problemu (co z kolei było nawiązaniem do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości na gruncie przepisów o długi celny, a w szczególności o odstępianiu od retrospektywnego księgowania należności celnych oraz klauzuli słuszności).

Jeden z czeskich sądów skierował wniosek o orzeczenie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości, który dnia 11 grudnia 2007 r. wydał wyrok w sprawie C-161/06 *Skoma-Lux sro przeciwko Celní ředitelství Olomouc* (Zbiór [2007] s. I-10841), w którym zważył, że art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej sprzeciwia się temu, aby obowiązki zawarte w przepisach wspólnotowych, które nie zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w języku nowego państwa członkowskiego, mimo że język ten jest językiem urzędowym Unii, mogły zostać nałożone na jednostki w tym państwie, nawet jeśli miały one możliwość zapoznania się z tymi uregulowaniami przy użyciu innych środków.

W artykule opublikowanym w *Common Market Law Review* oprócz przedstawienia orzecznictwa sądów nowych państw członkowskich na tle postawionego problemu i wnikliwej analizy wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Skoma-Lux* znalazły fragmenty skoncentrowane wokół odpowiedzi na pytanie, czy skutek akcesji jednostki w nowych państwach członkowskich uzyskały jedynie uprawnienia. Analizowano teoretyczne i praktyczne problemy związane ze specyficznym ograniczeniem skutku temporalnego wyroku w sprawie *Skoma-Lux*. Nacisk położono na ustalenie zakresu terytorialnego oddziaływania wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Skoma-Lux*. Podejście Trybunału Sprawiedliwości zestawiono ze stanowiskiem opartym na instytucjach prawa celnego takich jak odstępianie od retrospektywnego zaksięgowania długu celnego. Zwrócono uwagę na konsekwencje, jakie opisana powyżej sytuacja oraz wyrok Trybunału w sprawie *Skoma-Lux* wywierają poza sferą prawa celnego.

W omawianej publikacji uwidocznił się konflikt zasad ogólnych prawa wspólnotowego, który pojawił się w związku z brakiem oficjalnej publikacji wszystkich przepisów prawa celnego w językach nowych państw członkowskich w momencie akcesji. Jakkolwiek zastosowanie zasady pewności prawa było w pełni zasadne, to powodowało ono naruszenie zasady równości wobec prawa. Ten sam towar wprowadzany na obszar celny Wspólnoty przez podmiot mający siedzibę w Polsce mógł być traktowany odmiennie niż wprowadzony przez podmiot mający siedzibę w Niemczech. Publikacja ta była następnie cytowana w piśmiennictwie zagranicznym (według danych Google Scholar m.in.: M. Bobek, *Learning to Talk: Preliminary Rulings, the Courts of the New Member States and the Court of Justice*, *Common Market Law Review* 2008, Vol. 45, No. 6, ss. 1611-1643; *Linguistic Diversity and European Democracy*, praca zbiorowa pod red. Anne Lise Kjær, Silvia Adamo, Ashgate 2011, ISBN 978-140-940-860-4) oraz krajowym.

5.2. Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopiśmie międzynarodowym lub krajowym innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w pkt 5.1.

5.2.1. Ceny transferowe w prawie podatkowym i celnym

Kluczowym obszarem zainteresowań naukowych wnioskodawcy ostatnimi laty była problematyka cen transferowych w prawie podatkowym i celnym. Oprócz monografii wymienionej w pkt 4 powyżej wnioskodawca opublikował kilka innych opracowań dotyczących tej problematyki.

W artykule pt. *Impact of Transfer Pricing Adjustments for VAT and Customs Law Purposes*³, *International Transfer Pricing Journal* 2013, No. 3, ISSN 1385-3074, ss. 173-181, autor przedstawił ustalenia odnośnie wzajemnego oddziaływania korekt wynikających z zastosowania przepisów dotyczących cen transferowych w podatkach dochodowych, w podatku od wartości dodanej oraz w prawie celnym. Z uwagi na podobieństwo reżimów cen transferowych w wymienionych powyżej daninach zasadne – przede wszystkim w ujęciu aksjologicznym – wydawałoby się niejako automatyczne przyjęcie wycen dokonanych na potrzeby jednej z powyższych danin również na potrzeby pozostałych spośród nich. Brak

³ Tytuł w języku polskim: *Wpływ korekt cen transferowych na VAT i na potrzeby prawa celnego.*

jednak podstaw prawnych do takiego działania. Co więcej, automatyczne przeprowadzenie korekty we wszystkich daninach mogło wymagać dodatkowego wysiłku administracyjnego, ale nie przyniosłoby żadnych skutków finansowych ani dla podatnika, ani dla budżetu państwa. Znamienny jest tu przykład podatku od wartości dodanej w sytuacji, gdy podatnikowi przysługuje pełne prawo do odliczenia podatku naliczonego. Zwrócono też uwagę na to, że wartości niematerialne i prawne mają odmienne znaczenie dla wyceny na potrzeby poszczególnych danin.

Zbliżonej problematyki dotyczyła publikacja pt. *Umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania a prawo celne*, [w:] *Regulacje w zakresie prawa celnego i podatku akcyzowego po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Doświadczenia i perspektywy*, praca zbiorowa pod red. P. Stanisławiszyna i T. Nowaka, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, ISBN 978-83-264-1682-8, ss. 294-309. W części poruszono w niej zagadnienia relacji terminologicznych między prawem celnym a umowami w sprawie unikania podwójnego opodatkowania. Poza tym odniesiono się jednak również do problematyki cen transferowych. W ramach tej drugiej problematyki autor zajął się analizą przesłanek odrzucenia wyceny transakcyjnej, rolą porozumień w sprawie cen transakcyjnych poza prawem podatkowym oraz mechanizmami rozstrzygnięcia sporów co do wykładni umów międzynarodowych z zakresu prawa podatkowego i celnego.

W opracowaniu pt. *Ceny transferowe w polskim prawie podatkowym*, [w:] *Wykładnia i stosowanie prawa podatkowego. Wybrane problemy*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2013, ISBN 978-83-264-4124-0, ss. 192-209, zidentyfikowano i scharakteryzowano główne tendencje orzecznicze w sprawach dotyczących cen transferowych (przy czym badano orzecznictwo sądów polskich).

5.2.2. Zwrot danin pobranych z naruszeniem prawa Unii Europejskiej

Drugie pole zainteresowań badawczych wnioskodawcy wiąże się z problematyką zwrotu danin pobranych z naruszeniem prawa Unii Europejskiej. W części opracowań dotyczących tej problematyki wnioskodawca podjął próbę rekonstrukcji norm prawnych (czyli w istocie zasad regulujących zwrot) na podstawie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Do takich publikacji zaliczyć można artykuł *Zwrot podatku pobranego z naruszeniem prawa Unii Europejskiej w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości*, *Przegląd Podatkowy* 2010, Nr 3, ISSN 0867-7514, ss. 30-36. Zbliżonej problematyki

dotyczyły opracowania *Zwrot podatku konsumpcyjnego pobranego niezgodnie z prawem wspólnotowym*, Państwo i Prawo 2010, z. 2, ISSN 0031-0980 (współautor: W. Morawski), ss. 83-94, oraz *Zwrot nadpłaty powstałej na skutek niezgodności prawa polskiego z prawem unijnym*, [w:] *Wykładnia i stosowanie prawa podatkowego. Wybrane problemy*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2013, ISBN 978-83-264-4124-0 (współautor: W. Morawski), ss. 100-117, przy czym w drugiej z powyższych publikacji uwagę zwrócono w dużym stopniu na orzecznictwo sądów polskich.

W toku badań nad problematyką zwrotu danin pobranych z naruszeniem prawa Unii Europejskiej jako szczególnie interesujący, a zarazem ważny, zaczął jawić się temat bezpodstawnego wzbogacenia będącego rezultatem zwrotu podatku pośredniego podatnikowi w sensie prawnym (który niekoniecznie jest podatnikiem w sensie ekonomicznym). Zasady zwrotu podatków pośrednich pobranych z naruszeniem prawa unijnego w kontekście wspomnianego problemu bezpodstawnego wzbogacenia scharakteryzowano w opracowaniu *Unjust Enrichment in Tax Cases Judged by the Court of Justice*⁴, [w:] *Problems of Application of Tax Law in Central and Eastern European Countries*, praca zbiorowa pod red. A. Kostukova, Omsk 2013, ISBN 978-57779-1628-0 (współautor: W. Morawski), ss. 265-272. Najbardziej wnikliwą publikacją dotyczącą przywołanej problematyki jest artykuł *Unjust enrichment in European Union Tax Law. In Search of Balance between the Views of the Court of Justice, the General Principles of EU Law and the Constitutional Principles of EU Member States*⁵, Intertax 2014, Vol. 42, Issue 1, ISSN 0165-2826, ss. 2-17. Autor postawił sobie za cel ustalenie, jaki jest status zakazu bezpodstawnego wzbogacenia w sprawach podatkowych rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości. W dalszej kolejności zajął się krytyczną analizą orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości w kontekście orzeczeń tegoż Trybunału dotyczących zasad ogólnych prawa unijnego. Zauważył, że **usprawiedliwienie odmowy zwrotu podatku pośredniego podatnikowi w sensie formalnym tym, iż podatnik ten mógłby zostać bezpodstawnie wzbogacony (gdy już odzyskał ciężar ekonomiczny podatku nałożonego nań w cenie sprzedawanych towarów), w sytuacji, gdy brak mechanizmów zwrotu kwoty podatku osobie, która poniosła jego ekonomiczny ciężar, w istocie prowadzi do zaprzeczenia bezpośredniego skutku unijnego prawa podatkowego (a gdyby konsekwentnie podążać za terminologią**

⁴ Tytuł w języku polskim: *Bezpodstawne wzbogacenie w sprawach podatkowych sądzonych przez Trybunał Sprawiedliwości*.

⁵ Tytuł w języku polskim: *Bezpodstawne wzbogacenie w prawie podatkowym Unii Europejskiej. W poszukiwaniu równowagi pomiędzy poglądami Trybunału Sprawiedliwości, zasadami ogólnymi prawa Unii Europejskiej oraz zasadami konstytucyjnymi państw członkowskich UE*.

używaną przez Trybunał Sprawiedliwości to również do bezpodstawnego wzbogacenia państwa członkowskiego, które nałożyło podatek wbrew prawu Unii Europejskiej). W tekście położono nacisk na iluzoryczność gwarancji korzystania z bezpośredniego skutku unijnego prawa podatkowego wynikających z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Zasady przez ten trybunał wypracowane w większości nie dają się wprowadzić do krajowych porządków prawnych. W konsekwencji w prawodawstwie krajowym bądź w interpretacjach organów podatkowych powiela się tezy orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości (wnioskodawca odniósł się do przepisów obowiązujących w Austrii, Francji, Polsce i Zjednoczonym Królestwie). Wreszcie, wskazano na rozbieżności między instytucją bezpodstawnego wzbogacenia na gruncie prawa cywilnego a jej odpowiednikiem z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości w sprawach podatkowych.

5.2.3. Zgodność polskich przepisów podatkowych w zakresie podatku akcyzowego z prawem Unii Europejskiej

Akcyza jest w istotnym stopniu harmonizowana przez dyrektywy unijne. Jest to zarazem danina w bardzo szczegółowy, kazuistyczny sposób regulowana w Polsce. Skłoniło to wnioskodawcę do podjęcia badań dotyczących zgodności polskich przepisów akcyzowych z prawem Unii Europejskiej. Z uwagi na rozległość, wspomnianą kazuistykę oraz w niektórych fragmentach nader techniczny charakter regulacji wnioskodawca uznał, że prowadzenie samodzielnych badań w tym zakresie byłoby mało efektywne. Wnioskodawcy udało się stworzyć zespół złożony z teoretyków i praktyków, który to zespół przygotował kompleksowy komentarz do unijnych dyrektywy i rozporządzeń akcyzowych, w którym wskazano problemy implementacji w Polsce – **K. Lasiński-Sulecki, Z. Liptak, I. Mirek, W. Morawski, G. Musolf, T. Oczkowski, A. Orłowska, P. Pietrasz, W. Pławiak, P. Stanisławiszyn, *Akcyza w prawie Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. K. Lasińskiego-Suleckiego, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2014, ISBN 978-83-264-4491-3, ss. 980.**

Kilka lat przed rozpoczęciem prac nad powyższym rozległym komentarzem wnioskodawca opublikował kilka artykułów, w których zwięźle zasygnalizował niektóre sfery potencjalnych niezgodności prawa krajowego z unijnym w zakresie akcyz. Można tu przywołać chociażby opracowanie *Polish Excise Legislation – The Potential*

*Incompatibilities with EC Law*⁶, *European Taxation* 2008, Vol. 48, No. 5, ISSN 0014-3138, ss. 245-249, oraz *Obszary potencjalnej niezgodności polskich przepisów akcyzowych z prawem wspólnotowym w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Wybrane zagadnienia*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2007, Nr 3/4, ISSN 1509-877X, ss. 73-93.

Wnioskodawca badał również problematykę zgodności polskich przepisów dotyczących opodatkowania akcyzą samochodów osobowych w okresie następującym bezpośrednio po akcesji Polski do Unii Europejskiej oraz oceniał orzecznictwo – tak Trybunału Sprawiedliwości jak i sądów polskich – dotyczące tej problematyki. Wyroku Trybunału Sprawiedliwości dotyczyło opracowanie *Sprzeczność polskich przepisów dotyczących opodatkowania używanych samochodów osobowych z europejskim prawem wspólnotowym. Glosa do wyroku ETS z dnia 18 stycznia 2007 r. (C-313/05)*, *Przegląd Podatkowy* 2007, Nr 4, ISSN 0867-7514, ss. 38-43. Praktyczny, wskazujący konsekwencje orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości miał artykuł *Jakie są konsekwencje sprzeczności polskich przepisów podatkowych z art. 90 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską – uwagi na tle wyroku ETS w sprawie C-313/05 (Maciej Brzeziński przeciwko Dyrektorowi Izby Celnej w Warszawie)*, *Fiskus* 2007, Nr 6, ISSN 0867-3748 (współautor: B. Brzeziński), ss. 18-23. Dowodzeniu pewnych tez służyły pisane przez wnioskodawcę glosy. W opracowaniu pt. *Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 16 marca 2007 r. (I SA/Po 1312/06) i wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 marca 2007 r. (III SA/Wa 254/07)*, *Przegląd Orzecznictwa Podatkowego* 2007, z. 5, ISSN 1230-5065, ss. 423-426, wnioskodawca uzasadniał pogląd, że tak ustawodawca jak i niektóre składy orzekające sądów administracyjnych już po wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-313/05 *Maciej Brzeziński przeciwko Dyrektorowi Izby Celnej w Warszawie* zaczęły orzekać w sposób, który niejako naruszenie zakazu dyskryminacji podatkowej towarów poprzez stawkę (wprowadzoną obowiązującymi w Polsce przepisami, których to – w świetle powołanego wyroku nie dałoby się pogodzić z zakazem dyskryminacji podatkowej towarów) zastąpiły naruszeniem zakazu dyskryminacji podatkowej poprzez podstawę opodatkowania (po części podejście takie uzasadnione było sformułowaniem przepisów dotyczących zwrotu akcyzy, które w ocenie wnioskodawcy również były sprzeczne z rzezonym zakazem dyskryminacji).

⁶ Tytuł w języku polskim: *Polska legislacja akcyzowa – potencjalne niezgodności z prawem WE.*

Zróżnicowane podejście różnych składów orzekających sądów administracyjnych do oceny zgodności polskich przepisów akcyzowych dotyczących opodatkowania olejów smarowych z dyrektywą unijną dotyczył artykuł ***Opodatkowanie olejów smarowych w świetle art. 2 ust. 4 dyrektywy 2003/96 – przegląd orzecznictwa sądów polskich***, **Monitor Prawa Celnego i Podatkowego 2012, część I (ss. 22-24), część II (ss. 75-77), ISSN 1732-5544**. Późniejsza praktyka orzecznicza kolejnych lat uwidoczniła trafność tez autora co do istotnych rozbieżności orzeczniczych w tym zakresie, gdyż jedną ze spraw skierowano do poszerzonego składu sędziów oraz skierowano wniosek o orzeczenie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości.

5.2.4. Prounijna wykładnia polskiego prawa podatkowego

Wobec niemalże nieustannego zajmowania się przez wnioskodawcę problematyką prawa Unii Europejskiej oraz relacją między prawem krajowym a rzeczonym prawem unijnym niejako naturalnie zainteresowania wnioskodawcy objęły tematykę wykładni prounijnej prawa podatkowego. Wnioskodawca przygotował opracowanie dotyczące granic tej wykładni. Wykładnia prounijna nie może prowadzić do rozszerzenia zakresu obowiązków podatnika wobec zakresu wynikającego z ustawy. Współcześnie w prawie podatkowym pojawia się jednak wiele innych problemów związanych z granicami wykładni prounijnej. Wszak coraz większego znaczenia nabiera międzynarodowe prawo podatkowe. Stąd też w opracowaniu ***Granice prounijnej wykładni prawa podatkowego, [w:] Prawo europejskie – 5 lat doświadczeń w polskim prawie finansowym, praca zbiorowa pod red. H. Litwińczuk, Warszawa, ISBN 978-83-269-0931-3, ss. 356-370***, wnioskodawca odniósł się do różnych kategorii źródeł prawa podatkowego i ich znaczenia dla wytyczenia granic wykładni prounijnej. W pewnym zakresie problematyki wykładni prounijnej dotyczył artykuł ***Znaczenie orzecznictwa ETS dla polskiej praktyki podatkowej***, **Przegląd Podatkowy 2009, Nr 11, ISSN 0867-7514 (współautor: B. Brzeziński), ss. 7-12**.

W toku badania wpływu prawa unijnego na wykładnię krajowego prawa podatkowego wnioskodawca zwrócił uwagę na wyrok NSA, do którego opracował głosę – ***Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 czerwca 2011 r. (I GSK 313/11) – wpływ preambuły dyrektywy unijnej na zakres uprawnień podatnika***, **Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2012, z. 1, ISSN 1230-5065 (współautor: B. Brzeziński), ss. 14-21**. Wnioskodawca analizował również możliwość posługiwania się prawem unijnym dla

ukierunkowania wykładni przepisów akcyzowych w zakresie, w jakim właściwie brak regulacji unijnej – zob. *Znaczenie prawa Unii Europejskiej dla wykładni przepisów dotyczących oświadczeń nabywców oleju opałowego – wybrane problemy*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2011, Nr 1, ISSN 1509-877X (współautor: M. Kalinowski), ss. 23-37.

Braku możliwości ograniczenia uprawnień podatnika wynikających wyraźnie z polskiego prawa krajowego w sytuacji, gdy pewne uprawnienie nie powinno zostać w świetle prawa unijnego przyznane dotyczył artykuł *Zwolnienie użytkownika akcji z opodatkowania u źródła*, *Monitor Podatkowy* 2011, Nr 3, ISSN 1231-1855, ss. 17-22.

5.2.5. Inne zagadnienia z zakresu prawa podatkowego

- relacje terminologiczne prawa podatkowego z innymi gałęziami prawa

Problematyka relacji terminologicznych między prawem podatkowym a innymi gałęziami prawa nie jest nowa. Od dziesiątków lat bada się i ogłasza drukiem wyniki badań dotyczących relacji między prawem podatkowym a prawem cywilnym. Wnioskodawca zajął się jednak relacjami między prawem podatkowym a innymi niż prawo cywilne gałęziami prawa. Rozległe opracowanie dotyczy relacji między prawem podatkowym w zakresie podatku od towarów i usług a prawem administracyjnym w zakresie zagospodarowania przestrzennego – zob. *Akty prawne z zakresu zagospodarowania przestrzennego a zwolnienie terenów budowlanych z VAT*, *Przegląd Podatkowy* 2012, Nr 9, ISSN 0867-7514 (współautor: T. Brzezicki), s. 14-22. W części dotyczyło ono również problematyki autonomii pojęciowej prawa unijnego oraz wykładni prounijnej.

Zbliżonej problematyki, relacji terminologicznych przepisów podatkowych i niepodatkowych, dotyczył artykuł *Relacje terminologiczne ustawy podatkowej i „niepodatkowej” – kasus zwolnienia z podatku od nieruchomości infrastruktury kolejowej*, *Przegląd Podatkowy* 2013, Nr 5, ISSN 0867-7514 (współautorzy: B. Brzeziński i W. Morawski), s. 16-24. W opracowaniu tym w większym stopniu położono nacisk na analizę sposobu odwoływania się przez prawodawcę podatkowego do aktów prawnych spoza prawa podatkowego. Można zatem tekst ten zakwalifikować równocześnie jako dotyczący wykładni prawa podatkowego.

Na uwagę zasługują też opracowanie *Status prawny i znaczenie podatkowe Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Przyczynek do dyskusji*, [w:] *System finansów publicznych. Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku*, praca zbiorowa pod red. A. Dobaczewskiej, E. Juchniewicza i T. Sowińskiego, Warszawa 2010, ISBN 978-83-7556-327-6, ss. 261-269. W publikacji tej wnioskodawca rozważał m.in. potencjalne konsekwencje bezpośredniego stosowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz wskazał na modele związków między prawem podatkowym a bilansowym. Odniósł się też do znaczenia rzeczonych standardów dla projektowanej CCCTB.

- międzynarodowe prawo podatkowe

Publikacjami zaowocowały badania naukowe wnioskodawcy z zakresu międzynarodowego prawa podatkowego. Trzeba przy tym nadmienić, że było one niejednokrotnie bezpośrednio związane z głównym nurtem badań wnioskodawcy dotyczących cen transferowych. Stąd też w książce *Model konwencji OECD. Komentarz*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, Oficyna Prawa Polskiego, Warszawa 2010, ISBN 978-83-7677-161-8, wnioskodawca komentował (jako współautor) **art. 9** (ss. 598-603, ss. 618-635) i **art. 25** Modelu konwencji OECD (ss. 1214-126), chociaż miał również pewien udział w komentowaniu materii niezwiązanej bezpośrednio z problematyką cen transferowych (**art. 3**, ss. 228-231, ss. 244-247) oraz **pisaniu wstępu do komentarza dotyczącego relacji między umowami w sprawie unikania podwójnego opodatkowania a prawem Światowej Organizacji Handlu** (ss. 163-172).

Systemowe spojrzenie na problematykę wnioskodawca zaprezentował w opracowaniu *Międzynarodowe prawo podatkowe*, [w:] *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, TNOiK Toruń 2009, ISBN 978-83-7285-466-7 (współautor W. Morawski), ss. 475-481.

Z kolei w opracowaniu *Umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania a prawo celne*, [w:] *Regulacje w zakresie prawa celnego i podatku akcyzowego po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Doświadczenia i perspektywy*, praca zbiorowa pod red. P. Stanisławiszyna i T. Nowaka, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, ISBN: 978-83-264-1682-8, s. 294-309, wnioskodawca zwrócił uwagę na wpływ

Modelu konwencji OECD oraz komentarza do niej na pojmowanie pojęć i terminów prawa celnego.

**- zgodność polskich przepisów w zakresie podatku od towarów i usług
z prawem Unii Europejskiej**

Jednym z ważnych pól badawczych wnioskodawcy było to dotyczące zgodności polskich przepisów dotyczących podatku od towarów i usług z prawem Unii Europejskiej. Wnioskodawca przeprowadził badania i przygotował kilka opracowań dotyczących tej problematyki. Były to badania i opracowania nakierowane na identyfikację i przedstawienie poszczególnych niezgodności.

Opracowanie *Additional Tax Liability under Polish VAT Law*⁷, **International VAT Monitor 2007, Vol. 18, Number 2, ISSN 0925-0832 (współautorzy: A. Biegalski, K. Furga i F. Świtała), ss. 106-112**, dotyczyło zgodności z prawem UE przepisów o dodatkowym zobowiązaniu podatkowym w podatku od towarów i usług. Autorzy postawili w nim m.in. tezę o niezgodności przepisów wprowadzających ten środek z zasadą proporcjonalności będącą zasadą ogólną prawa unijnego.

Istotne badania dotyczyły zgodności z prawem Unii Europejskiej przepisów ograniczających prawo do odliczenia podatku naliczonego związanego z nabyciem samochodów oraz paliwa do nich. Na uwagę zasługuje tu publikacja *Standstill Provisions under EU VAT – Fuel for Polish Passenger Cars*⁸, **International VAT Monitor 2008, Vol. 19, No. 1, ISSN 0925-0832, ss. 22-26**, w której wnioskodawca – na podstawie analizy wcześniejszego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości – sformułował pogląd co do tego, jak należy ocenić polskie przepisy w kontekście prawa unijnego. Kolejna publikacja *Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Magoora i jego następstwa, Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2010, z. 4, ISSN 1230-5065, ss. 303-309*, powstała już po wydaniu przez Trybunał Sprawiedliwości wyroku odpowiadającego na pytania skierowane przez polski sąd. Autor wskazał na pewne niedociągnięcia w uzasadnieniu tego wyroku oraz rozważał jego konsekwencje dla podatników.

Zasady proporcjonalności jako zasady ogólnej prawa Unii Europejskiej na tle konkretnych polskich przepisów z zakresu podatku od towarów i usług (wpływ rabatów

⁷ Tytuł w języku polskim: *Dodatkowe zobowiązanie podatkowe w VAT*.

⁸ Tytuł w języku polskim: *Klauzula standstill w przepisach VAT-owskich UE – paliwo do polskich samochodów osobowych*.

potransakcyjnych na podstawie opodatkowania) dotyczyły przede wszystkim opracowania *Nie zgodność wymogu posiadania potwierdzenia odbioru faktury korygującej z Konstytucją. Glosa do wyroku TK z dnia 11 grudnia 2007 r. (U 6/06)*, Przegląd Podatkowy 2008, Nr 5, ISSN 0867-7514, ss. 40-45, oraz *Wymóg posiadania potwierdzenia odbioru faktury korygującej a zasada proporcjonalności*, Przegląd Podatkowy 2012, Nr 3, ISSN 0867-7514, ss. 41-46.

Jak się wydaje, znacząca liczba opracowań dotyczących problematyki podatku od towarów i usług (powyżej wymieniono tylko najważniejsze) była jednym z czynników, które spowodowały powołanie wnioskodawcy do Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej do Spraw Podatku od Wartości Dodanej (VAT Expert Group of the European Commission).

- podatki i opłaty lokalne

Zainteresowania wnioskodawcy w części przynajmniej oscylowały wokół problematyki podatków i opłat lokalnych. Wnioskodawca uczestniczył w przygotowaniu kilku opracowań komentatorskich z tego zakresu:

- T. Brzezicki, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, J. Wantoch-Rekowski, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, praca zbiorowa pod red. W. Morawskiego, wyd. II, ODDK Gdańsk 2013, ISBN 978-83-7804-121-4, w którym wnioskodawca skomentował art. 1 (ss. 15-16), art. 7-9 (ss. 401-421, współautor: W. Morawski), art. 10-11 (ss. 421-430), art. 11a-12a (ss. 430-446, współautor: W. Morawski), art. 12b (ss. 447-449), art. 18a (ss. 478-485, współautor: W. Morawski),

- T. Brzezicki, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, J. Wantoch-Rekowski, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, praca zbiorowa pod red. W. Morawskiego, ODDK Gdańsk 2009, ISBN 978-83-7426-600-0, w którym wnioskodawca skomentował art. 1 (ss. 17-19), art. 3 (ss. 328-366, współautorzy: T. Brzezicki, W. Morawski), art. 8-9 (ss. 639-700, współautor: W. Morawski), art. 10-11 (ss. 701-715), art. 11a-12a (ss. 715-739, współautor: W. Morawski), art. 12b (ss. 740-742), art. 18a (ss. 782-792, współautor: W. Morawski),

- T. Brzezicki, K. Lasiński-Sulecki, O. Łunarski, P. Majka, W. Morawski, J. Wantoch-Rekowski, *Podatek od nieruchomości w orzecznictwie sądów administracyjnych. Komentarz. Linie interpretacyjne*, praca zbiorowa pod red. W. Morawskiego, ISBN 978-

83-264-3988-9, w którym wnioskodawca napisał fragmenty *Garaże* (ss. 500-517) oraz *Zachęty inwestycyjne w podatku od nieruchomości – wybrane zagadnienia* (ss. 658-671).

Prowadzone przez wnioskodawcę badania dotyczyły również problemów związanych ze stanowieniem prawa lokalnego w zakresie podatków i opłat lokalnych – *Konsekwencje opóźnień w uchwalaniu oraz publikacji przepisów dotyczących stawek podatków lokalnych*, *Przegląd Podatkowy 2009*, Nr 12, ISSN 0867-7514, ss. 24-29, (współautor J. Wantoch-Rekowski) oraz *Wpływ zmiany granic gminy na wymiar podatku od nieruchomości*, *Finanse Komunalne 2012*, nr 7-8, ISSN 1232-0307 (współautorzy: T. Brzezicki, J. Wantoch-Rekowski), s. 73-80.

Aktualnych problemów związanych ze sporami dotyczącymi stawek podatku od nieruchomości dotyczyła publikacja *Stawka podatku mająca zastosowanie do garażu będącego częścią budynku mieszkalnego*, *Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2011*, z. 4, ISSN 1230-5065, ss. 321-326.

- varia

Niektóre problemy badawcze miały charakter systemowy. Nawet, jeśli nie skutkowały powstaniem licznych publikacji, to, wydaje się, że warto wspomnieć o tych, które powstały. Można tu wspomnieć opracowanie *Zakaz nadużycia unijnego prawa podatkowego zasadą ogólną prawa UE? Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2013*, nr 2, ISSN 1734-803X (współautor: W. Morawski), s. 34-51, gdzie autorzy przeprowadzili wnikliwą analizę orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości kwestionowali możliwość uznania zakazu nadużycia prawa podatkowego Unii Europejskiej za zasadę ogólną prawa unijnego oraz zwracali uwagę na ograniczony potencjał wykorzystania orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości dotyczących nadużycia unijnego prawa podatkowego do orzekania w sprawach zawisłych przed krajowymi sądami administracyjnymi.

Gwarancji wynikających z uzasadnienia indywidualnej interpretacji prawa podatkowego dotyczyła opinia *Ochrona adresata interpretacji indywidualnej nieuwzględniającej stanowiska wnioskodawcy*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego 2011*, Nr 3, ISSN 1509-877X, ss. 81-92.

Poszukiwania dyrektyw wykładni prawa podatkowego i właściwego wyniku wykładni przepisów prawa podatkowego, których jakość sformułowania może wzbudzać wątpliwości dotyczyły artykuły *Możliwość opodatkowania jako dochodu z nieujawnionych źródeł*

dochodu wykazanego w skorygowanym zeznaniu podatkowym, gdy należy podatek nie został zapłacony, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2012, Nr 4, ISSN 1509-877X (współautor W. Morawski) s. 91-97, oraz *Rabaty w akcyzie od samochodów osobowych a podstawa opodatkowania. Kilka uwag na temat wnioskowania a contrario*, *Toruński Rocznik Podatkowy* 2010, (publikacja elektroniczna, współautor: W. Morawski), ss. 172-183.

5.2.6. Prawo celne

Prawo celne stanowi istotne pole zainteresowań wnioskodawcy. Badania prowadzone na tym polu pozwoliły na przygotowanie wielu publikacji, spośród których na szczególną uwagę zasługuje książka M. Krzewiński, K. Lasiński-Sulecki, R. Mateńka, A. Milczarczyk, W. Morawski, R. Rosiak, T. Rudyk, C. Sowiński, M. Śpiewak, *Wspólnotowy kodeks celny. Komentarz*, praca zbiorowa pod red. W. Morawskiego, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2007, (ISBN 978-83-7526-234-6), ss. 1154, w której wnioskodawca opracował ok. 30% całości (ss. 17-34 (współautorzy: W. Morawski, T. Rudyk), ss. 37-68, ss. 69-95 (współautor: W. Morawski), ss. 95-130, ss. 131-173 (współautor: W. Morawski), ss. 173-197, ss. 198-228 (współautor: W. Morawski), ss. 228-231, ss. 339-378 (współautor: R. Mateńka), ss. 416-462 (współautorzy: T. Rudyk, M. Śpiewak), ss. 565-574 (współautorzy: T. Rudyk, M. Śpiewak), ss. 595-622 (współautor: W. Morawski), ss. 622-648, ss. 779-790 (współautor: M. Śpiewak), ss. 807-837, ss. 1076-1080 (współautor: W. Morawski), ss. 1083-1130).

W piśmiennictwie naukowym często poruszany jest temat autonomii pojęciowej prawa unijnego. Zainteresowania nauki znajdują tu zresztą bezpośrednią inspirację w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości. Wnioskodawca podjął się analizy pewnego wycinka tej problematyki. Wybrał pojęcia występujące zarówno w unijnym prawie celnym jak i w polskim prawie krajowym mającym zastosowanie w sprawach celnych. Przeprowadzenie badań na ten temat pozwoliło na przygotowanie publikacji *Autonomia pojęć „decyzja” i „odwołanie” we wspólnotowym kodeksie celnym*, *Europejski Przegląd Sądowy* 2007, nr 11, ISSN 1895-0396 (współautor: W. Morawski), ss. 24-27.

Ważnych dla prawa celnego problemów relacji między prawem krajowym oraz prawem międzynarodowym na tle konkretnych, kazuistycznych przepisów dotyczących procedur celnych dotyczy publikacja *Głosa do wyroku Naczelnego Sądu*

Administracyjnego z dnia 9 października 2008 r. I GSK 1057/07, Orzecznictwo Sądów Polskich 2009, z. 12, ISSN 0867-1850, ss. 919-922.

Tendencje orzecznicze w judykaturze dotyczącej wartości celnej zostały przedstawione w publikacji *Wartość celna w orzecznictwie ETS, Europejski Przegląd Sądowy 2007, nr 5, ISSN 1895-0396 (współautor: W. Morawski), ss. 32-37.*

Problematyki formalizmu prawa celnego, w dużej mierze tego, na ile niespełnienie przesłanek formalnych preferencyjnego traktowania towarów może pozbawić importera prawa do skorzystania z preferencji w sytuacji, gdy bezsprzecznie spełniono przesłanki materialnoprawne dotyczy opracowanie **Głosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 maja 2007 r. I GSK 1381/06, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, z. 7-8, ISSN 0867-1850, ss. 605-608.**

Ważnym – w ocenie wnioskodawcy – opracowaniem jest artykuł *Pozycja prawna dłużnika celnego w sytuacji zmienności stanowiska organów celnych co do wykładni prawa – wybrane zagadnienia, Gdańskie Studia Prawnicze, t. XVI, 2007, ISSN 1734-5669 (współautor: W. Morawski), ss. 797-818.* W opracowaniu tym analizowano, przede wszystkim w kontekście pewności prawa, zakres ochrony adresatów wiążących informacji taryfowych, wiążących informacji o pochodzeniu oraz informacji nt. stosowania prawa celnego (także po ich wygaśnięciu) oraz możliwość wykorzystania powyższych informacji przez podmioty, które nie są ich adresatami.

Interesujący problem wnioskodawca postawił w opracowaniu *Nauka prawa celnego – już wspólnotowa czy jeszcze krajowa? [w:] Główne wyzwania i problemy systemu finansów publicznych, praca zbiorowa pod red. J. Głuchowskiego, A. Pomorskiej i J. Szolno-Koguc, Lublin 2009, ISBN 978-83-7363-792-4 (współautor: W. Morawski), ss. 149-159.* Prawo celne zostało w Unii Europejskiej niemalże całkowicie zunifikowane wiele lat temu. Prawo krajowe państw członkowskich pozbawione jest większego znaczenia w systemie prawa celnego. Ponadto, na temat wykładni prawa celnego często wypowiada się Trybunał Sprawiedliwości, co wynika właśnie stąd, że prawie wszystkie wątpliwości co do wykładni prawa celnego są jednocześnie wątpliwościami co do wykładni prawa unijnego, a w konsekwencji uzasadniają wniesienie wniosku o orzeczenie prejudycjalne. **Czy zatem wykształciła się wspólna unijna nauka prawa celnego? Jeśli by uwzględnić poziom „transgranicznego” odwoływania się do opracowań z zakresu prawa celnego, należałoby stwierdzić, że poziom umiędzynarodowienia badań jest niewielki. Autorzy postawili**

natomiast tezę, że sytuacja może się zmienić z uwagi na powołanie kilku angielskojęzycznych czasopism o zasięgu międzynarodowym.

Fundamentalne znaczenie dla tworzenia i stosowania prawa celnego w Unii Europejskiej mają przepisy prawa pierwotnego tej organizacji. Wnioskodawca przeprowadził dogmatycznoprawne badania dotyczące tych postanowień, który zostały ogłoszone drukiem w książce *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, praca zbiorowa pod red. A. Wróbla, t. I pod red. D. Miąsika, N. Półtorak, LEX a Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012, ISBN 978-83-264-1670-5 (współautor: W. Morawski), ss. 515-557.

Znaczenia braku oficjalnej publikacji przepisów prawa celnego w sferze prawa podatkowo dotyczył artykuł *Proper Publication of Legal Texts Relevant for Taxation. Tax Aspects of the ECJ Judgment in Skoma-Lux Case*⁹, *Intertax* 2009, Vol. 37, Issue 6/7, ISSN 0165-2826, ss. 414-420.

5.2.7. Raporty krajowe na kongresy międzynarodowych organizacji naukowych i inne opublikowane raporty krajowe

Niektóre projekty badawcze zakończyły się przygotowaniem raportów krajowych na kongresy organizacji międzynarodowych. W tej kategorii osiągnięć wymienić można raport krajowy (Poland) przygotowany na **Kongres European Association of Tax Law Professors w Santiago de Compostela w 2009 r.** Raport ten ukazał się drukiem w zbiorze *Separation of Powers in Tax Law*¹⁰, praca zbiorowa pod red. A. P. Dourado, 2010, ISBN 978-90-812819-3-5 (współautor: W. Morawski), ss. 177-180. Raport krajowy (Poland) na **18th World Congress of the International Academy for Comparative Law w Waszyngtonie w 2010 r.** Raport został opublikowany wraz z innymi opracowaniami przygotowanymi na sesję **Regulation of Corporate Tax Avoidance** – zob. *A Comparative Look at Regulation of Corporate Tax Avoidance*¹¹, praca zbiorowa pod red. K. Brown, Springer 2012, ISBN 978-94-007-2341-2 (współautor: B. Brzeziński), ss. 267-276.

Na konferencję dotyczącą postanowień podatkowych w niepodatkowych umowach międzynarodowych organizowaną przez **Institut für Österreichisches und Internationales Steuerrecht Wirtschaftsuniversität Wien w Rust w 2011 r.** wnioskodawca przygotował raport krajowy (Poland), który został opublikowany w książce *Tax Rules in Non-Tax*

⁹ Tytuł w języku polskim: *Prawidłowa publikacja tekstów prawnych mających znaczenie dla opodatkowania. Podatkowe aspekty wyroku ETS w sprawie Skoma-Lux.*

¹⁰ Tytuł w języku polskim: *Podział władz w prawie podatkowym.*

¹¹ Tytuł w języku polskim: *Komparatystyczne spojrzenie na korporacyjne unikania opodatkowania.*

*Agreements*¹², praca zbiorowa pod red. M. Langa, P. Pistone, J. Schucha, C. Staringera, A. Storecka, IBFD Amsterdam 2012, ISBN 978-90-8722-147-8, ss. 597-621.

5.2.8. Opracowania systemowe

Prowadzone przez wnioskodawcę badania naukowe skutkowały zaproszeniem go do przygotowania fragmentów opracowań do zbiorów dotyczących systemu prawa finansowego oraz podatkowego. Do takich opracowań zaliczyć można:

- *Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych*, [w:] *System prawa finansowego, t. III, Prawo daninowe*, praca zbiorowa pod red. L. Etela, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, ISBN 978-83-264-0175-6 (współautor: W. Morawski), ss. 538-553,
- *Powstawanie zobowiązań podatkowych*, [w:] *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, TNOiK Toruń 2009, ISBN 978-83-7285-466-7 (współautor: W. Morawski), ss. 215-221,
- *Sądownictwo podatkowe*, [w:] *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, TNOiK Toruń 2009, ISBN 978-83-7285-466-7, ss. 353-367,
- *Międzynarodowe prawo podatkowe*, [w:] *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, TNOiK Toruń 2009, ISBN 978-83-7285-466-7 (współautor: W. Morawski), ss. 475-481.

5.2.9. Podręczniki prawa finansów publicznych

Wnioskodawca jest współautorem podręcznika prawa finansów publicznych, który jak dotychczas miał kilka wydań:

- B. Brzeziński, K. Lasiński-Sulecki, W. Matuszewski, W. Morawski, A. Olesińska, A. Zalański, *Prawo finansów publicznych*, wydanie V, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2008, ISBN 978-83-7285-431-5, ss. 343,
- B. Brzeziński, M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Matuszewski, W. Morawski, A. Olesińska, E. Prejs, A. Zalański, *Prawo finansów publicznych*, praca zbiorowa pod

¹² Tytuł w języku polskim: *Reguły podatkowe w niepodatkowych umowach międzynarodowych*.

red. B. Brzezińskiego, wydanie VI poprawione i uaktualnione, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2010, ISBN 978-83-7285-531-2, ss. 357,

- B. Brzeziński, M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Matuszewski, W. Morawski, A. Olesińska, E. Prejs, A. Zalański, *Prawo finansów publicznych*, praca zbiorowa pod red. B. Brzezińskiego, wydanie VII poprawione i uaktualnione, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2012, ISBN 978-83-7285-668-5, ss. 361.

Wśród materiałów wspomagających proces dydaktyczny, których wnioskodawca jest współautorem należy wymienić zbiory kazusów:

- A. Biegalski, K. Lasiński-Sulecki, W. Matuszewski, W. Morawski, A. Olesińska, E. Prejs, J. Wantoch-Rekowski, *Prawo finansów publicznych i prawo podatkowe. Kazusy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2007, ISBN 978-83-7285-356-1, ss. 187,

- A. Biegalski, K. Lasiński-Sulecki, W. Matuszewski, W. Morawski, A. Olesińska, E. Prejs, J. Wantoch-Rekowski, *Prawo finansów publicznych i prawo podatkowe. Kazusy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2007, ISBN 978-83-7285-482-7, ss. 209.

5.2.10. Podręczniki prawa podatkowego

Zainteresowania naukowe wnioskodawcy pozwoliły mu na współuczestnictwo w pracach nad podatkową częścią podręcznika do prawa polskiego przygotowywanego z myślą o studentach zagranicznych – zob. opracowanie pt. *Tax Law*¹³ opublikowane w *Selected Issues of the Polish Business Law*¹⁴, praca zbiorowa pod red. J. Olszewskiego, *Ius et Administratio* 2007, z. 4(16), ISSN 1732-7318, ss. 101-114.

5.2.11. Podręczniki prawa celnego

Wynikiem pracy naukowej wnioskodawcy z zakresu prawa celnego jest m.in. podręcznik M. M. Kałduński, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, M. Śpiewak, *Prawo celne. Międzynarodowe, wspólnotowe, polskie*, praca zbiorowa pod red. K. Lasińskiego-Suleckiego, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2007, ISBN 978-83-7526-236-0 (recenzent prof. dr hab. A. Drwillo), ss. 348. Wnioskodawca był redaktorem naukowym tego podręcznika oraz autorem obszernych jego fragmentów (s. 23, ss. 25-39 (współautor: W. Morawski), ss. 67-72 (współautor: M.M. Kałduński), ss. 73-82, ss. 83-

¹³ Tytuł w języku polskim: *Prawo podatkowe*.

¹⁴ Tytuł w języku polskim: *Wybrane zagadnienia polskiego prawa gospodarczego*.

119 (współautor: W. Morawski), ss. 127-164 (współautorzy: W. Morawski, M. Śpiewak), ss. 169-200 (współautor: W. Morawski), ss. 258-280 (współautorzy: W. Morawski, M. Śpiewak), ss. 281-283, ss. 284-301 (współautor: M. Śpiewak), ss. 302-306). Podręcznik ten doczekał się **drugiego wydania, zaktualizowanego i rozszerzonego**, ISBN 978-83-7601-884-3, ss. 378. Wnioskodawca kierował zespołem opracowującym powyższy podręcznik i stworzył obszerne jego fragmenty jako autor.

Charakter podręcznikowy ma też opracowanie pt. *Customs Law*¹⁵ opublikowane w *Selected Issues of the Polish Business Law*¹⁶, praca zbiorowa pod red. J. Olszewskiego, *Ius et Administratio* 2007, z. 4(16), ISSN 1732-7318, ss. 115-129.

5.3. Autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacja prac badawczych, ekspertyz

5.3.1. Zbiory przepisów i orzecznictwa

Wnioskodawca od 2008 r. współpracuje z IBFD w Amsterdamie jako polski korespondent czasopisma *International VAT Monitor*. Do obowiązków wnioskodawcy należy sporządzanie raportów nt. zmian w obowiązujących w Polsce przepisach z zakresu podatku od towarów i usług oraz o najważniejszych orzeczeniach sądów administracyjnych z tego zakresu, które mogłyby zainteresować czytelników poza Polską. Poza tym wnioskodawca corocznie uczestniczy w opracowaniu *VAT Compass*, który stanowi zbiór najważniejszych informacji nt. podatku od wartości dodanej w prawie Unii Europejskiej, orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości oraz nt. wynikających z dyrektyw opcji i rozwiązań fakultatywnych oraz sposobu ich wykorzystania w poszczególnych państwach członkowskich. Zadaniem wnioskodawcy jest scharakteryzowanie opcji i rozwiązań fakultatywnych wprowadzonych w Polsce. Jak dotychczas z udziałem wnioskodawcy opracowano:

- *EU VAT Compass 2008*¹⁷, praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2008, ISBN 978-8722-029-7, ss. 711,

¹⁵ Tytuł w języku polskim: *Prawo celne*.

¹⁶ Tytuł w języku polskim: *Wybrane zagadnienia polskiego prawa gospodarczego*.

¹⁷ Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2008*.

- *EU VAT Compass 2009/2010*¹⁸, praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2009, ISBN 978-90-8722-061-7, ss. 560,
- *EU VAT Compass 2010/2011*¹⁹, praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2010, ISBN 978-90-8722-079-2, ss. 614,
- *EU VAT Compass 2011/2012*²⁰, praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2011, ISBN 978-90-8722-099-0, ss. 648,
- *EU VAT Compass 2012/13*²¹, praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2012, ISBN 978-90-8722-146-1, ss. 682,
- *EU VAT Compass 2013/14*²², praca zbiorowa pod red. W. van der Corputa i F. Annacondia'i, IBFD Amsterdam 2013, ISBN 978-90-8722-199-7, ss. 718.

Zespół pracowników Katedry Prawa Finansów Publicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przez wiele lat przygotowywał kompletne zbiory przepisów prawa podatkowego obowiązujących w dniu 1 stycznia w roku publikacji zbioru (z wyłączeniem umów międzynarodowych). W zbiorach tych wskazywano m.in. historię zmian przepisów wraz z przywołaniem aktów zmieniających. Z udziałem wnioskodawcy powstały m.in.:

- B. Brzeziński, M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, E. Prejs, *Kodeks podatkowy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2007, ISBN 978-83-7285-335-6, ss. 1110
- M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, E. Prejs, *Kodeks podatkowy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2008, ISBN 978-83-7285-397-4, ss. 1134
- B. Brzeziński, M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, E. Prejs, *Kodeks podatkowy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2009, ISBN 978-83-7285-458-2, ss. 1252
- B. Brzeziński, M. Kalinowski, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, E. Prejs, *Kodeks podatkowy*, Dom Organizatora TNOiK Toruń 2010, ISBN 978-83-7285-539-8, ss. 1228.

Wnioskodawca jest współautorem zbioru przepisów wraz z przypisanym do poszczególnych jednostek redakcyjnych aktów prawnych z zakresu prawa celnego orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości (w znaczącej części tłumaczonym przez wnioskodawcę), orzecznictwem sądów polskich oraz literaturą polską i zagraniczną – K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, C. Sowiński, M. Śpiewak, *Wspólnotowy Kodeks Celny i przepisy wykonawcze. Teksty. Literatura. Orzecznictwo*, Oficyna a Wolters Kluwer

¹⁸ Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2009/2010*.

¹⁹ Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2010/2011*.

²⁰ Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2011/2012*.

²¹ Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2012/2013*.

²² Tytuł w języku polskim: *Kompas VAT UE 2013/2014*.

business, Warszawa 2008, ISBN 978-83-7601-213-1, ss. 718 + płyta CD z dodatkowymi aktami prawnymi.

5.3.2. Bibliografie adnotowane

Działalność wnioskodawcy, która mogła przyczynić się do ułatwienia prowadzenia badań naukowych innym badaczom prawa podatkowego polegała na tworzeniu bibliografii adnotowanych prawa podatkowego. Wnioskodawca opublikował m.in. następujące opracowania:

- Przegląd artykułów i glos dotyczących problematyki prawa podatkowego opublikowanych w czasopismach polskich w roku 2006 (część I, A-L), Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2007, z. 3, ISSN 1230-5065, ss. 286-303,
- Przegląd artykułów i glos dotyczących problematyki prawa podatkowego opublikowanych w czasopismach polskich w roku 2006 (część II, Ł-Z), Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2007, z. 4, ISSN 1230-5065, ss. 398-411,
- Przegląd artykułów i glos dotyczących problematyki prawa podatkowego opublikowanych w czasopismach polskich w roku 2007, Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2008, z. 5, ISSN 1230-5065, ss. 479-505,
- Przegląd artykułów i glos dotyczących problematyki prawa podatkowego opublikowanych w czasopismach polskich w roku 2008, Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2009, z. 5, ISSN 1230-5065, ss. 481-506,
- Przegląd artykułów i glos dotyczących problematyki prawa podatkowego opublikowanych w czasopismach polskich w roku 2009, Przegląd Orzecznictwa Podatkowego 2010, z. 5, ISSN 1230-5065, ss. 481-508.

5.3.3. Ekspertyzy

Wnioskodawca wiedzę zdobytą w toku badań naukowych wykorzystuje dla wsparcia instytucji publicznych, które zajmują się tworzeniem prawa oraz jego stosowaniem. W 2012 roku wnioskodawca został członkiem Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej do Spraw Podatku od Wartości Dodanej (VAT Expert Group of the European Commission). Wnioskodawca jest jednym z 18 członków indywidualnych tej grupy (przy czym każdy członek ma zastępcę, zastępcą wnioskodawcy jest dr D. Dominik-Ogińska, sędzia WSA we

Wrocławiu). W grupie działa też 22 członków instytucjonalnych, przy czym instytucje członkowskie na posiedzenie mogą wydelegować tylko jedną osobę (http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/key_documents/expert_group/veg-members.pdf).

Wcześniej przygotował m.in. ekspertyzę dla Sejmu RP, która została opublikowana **Charakter prawny umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (opinia sporządzona na zlecenie Biura Analiz Sejmowych), Abolicja podatkowa. Druki sejmowe nr 548, 549, 550. Biuro Analiz Sejmowych. Kancelaria Sejmu, czerwiec 2008, 3/2008 (współautorzy: B. Brzeziński i W. Morawski), ss. 9-13.**

5.4. Sumaryczny *impact factor* według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania: 1.431

**5.5. Liczba cytowań według bazy Web of Science (WoS): 3
Liczba cytowań według bazy Publish or Perish: 26**

**5.6. Indeks Hirscha według bazy Web of Science (WoS): 1
Indeks Hirscha według bazy Publish or Perish: 2**

5.7. Kierowanie międzynarodowymi i krajowymi projektami badawczymi oraz udział w takich projektach

- 1) Stypendysta Ernst Mach weltweit w Institut für Österreichisches und Internationales Steuerrecht Wirtschaftsuniversität Wien – finansowanie z austriackich środków rządowych (opiekun naukowy: prof. dr. dr. h.c. M. Lang) w okresie grudzień 2011-sierpień 2012. Badania dotyczyły problematyki związanej z monografią opisaną w pkt 4.1. niniejszego wniosku (*The impact of associated enterprises on tax base and customs valuation. Comparative analysis of arm's length principle, formulary apportionment, open market value and transfer pricing under customs law*)
- 2) Kierownik grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego N N110 277034 „Zasada «arm's length» w prawie podatkowym i celnym”
- 3) Wykonawca grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego N N110 238939 „Zwrot podatku pobranego z naruszeniem prawa Unii Europejskiej”

- 4) Wykonawca grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego 1 H02A 060 28 „Problemy implementacji prawa wspólnotowego dotyczące podatku od wartości dodanej i podatku akcyzowego w okresie poakcesyjnym”
- 5) Kierowanie badaniami finansowanymi z grantu UMK 449-P na 2008 r. „Podmioty powiazane w prawie podatkowym i celnym Stanów Zjednoczonych Ameryki”
- 6) Kierowanie badaniami finansowanymi z grantu UMK 420-P na 2007 r. „Zasada arm's length w prawie podatkowym i celnym”

5.8. Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową albo artystyczną

2011 Zespołowa nagroda drugiego stopnia JM Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

2010 Zespołowa nagroda drugiego stopnia JM Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowo-badawczej

2010 Zespołowa nagroda drugiego stopnia JM Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowo-badawczej

2008 Indywidualna nagroda drugiego stopnia JM Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowo-badawczej oraz dydaktycznej

5.9. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach tematycznych

5.9.1. Wygłoszenie referatów na konferencjach międzynarodowych

2013 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych) *Tax legislation, legal standards, trends, challenges* – opracowanie i samodzielna prezentacja raportu krajowego w jęz. angielskim (współautorzy: W. Morawski, J. Pustuł)

2013 Omsk (F. M. Dostoevsky State University) *Problems of application of tax law in Central and Eastern European Countries*, samodzielnie wygłoszony referat w jęz.

angielskim: *Unjust enrichment in tax cases judged by the Court of Justice*²³ (współautor: W. Morawski)

2013 Wiedeń (Institut für Österreichisches und Internationales Steuerrecht Wirtschaftsuniversität Wien) seminarium *Jean Monnet Round Table* prowadzone przez prof. dr. Pasquale Pistone, wygłoszony referat: *Unjust enrichment in European Union Tax Law. In Search of Balance between the Views of the Court of Justice, the General Principles of EU Law and the Constitutional Principles of EU Member States*²⁴

2010 Gdańsk-Nynashamn-Sztokholm (Uniwersytet Gdański) *Międzynarodowa Bałtycka Konferencja Prawa Finansowego*, wygłoszony referat: *Status prawny i znaczenie podatkowe Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej*

5.9.2. Wygłoszenie referatów na konferencjach krajowych

2013 Baranów Sandomierski (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie, Starostwo Powiatowe w Łęcznej, Urząd Skarbowy w Łęcznej) *Stanowienie i stosowanie prawa podatkowego w Polsce Rozstrzygnięcia w prawie podatkowym*, wygłoszony referat: *Znaczenie rozwiązań przyjętych na gruncie podatków dochodowych dla rozstrzygnięcia w postępowaniach dotyczących wartości wolnorynkowej w podatku od towarów i usług*

2013 Toruń (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego i Katedra Prawa Finansów Publicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) *Automatyzm prawa a uwzględnianie woli i świadomości podatnika - współorganizacja konferencji*, udział w panelu dyskusyjnym

2012 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Międzynarodowe prawo podatkowe*, wygłoszony referat: *Wpływ powiązania podmiotów na podstawę wymiaru podatku dochodowego i VAT – art. 9 Modelu konwencji OECD oraz wartość wolnorynkowa w dyrektywie VAT*

2012 Łódź (Uniwersytet Łódzki) *Zjazd Katedr*, wygłoszony referat: *Status prawny Wytocznych OECD w sprawie cen transferowych dla międzynarodowych przedsiębiorstw oraz*

²³ Tytuł w języku polskim: *Bezpodstawne wzbogacenie w sprawach podatkowych sądzonych przez Trybunał Sprawiedliwości.*

²⁴ Tytuł w języku polskim: *Bezpodstawne wzbogacenie w prawie podatkowym Unii Europejskiej. W poszukiwaniu równowagi pomiędzy poglądami Trybunału Sprawiedliwości, zasadami ogólnymi prawa Unii Europejskiej oraz zasadami konstytucyjnymi państw członkowskich UE.*

administracji podatkowych i ich znaczenie w orzecznictwie polskich sądów na tle praktyki wybranych innych państw

2012 Izbicko (Uniwersytet Opolski, Izba Celna w Opolu) *Prawo celne i podatek akcyzowy – kierunki przeobrażeń i zmian, wygłoszony referat: Oplata paliwowa. Ocena zgodności polskiej regulacji prawnej z prawem Unii Europejskiej*

2012 Warszawa (Uniwersytet Warszawski, Ministerstwo Finansów) *Czy i jaka klauzula obejścia prawa podatkowego jest potrzebna w Polsce? Wygłoszony referat nt. klauzuli obejścia prawa podatkowego w prawie UE i orzecznictwie TSUE (współautor: W. Morawski)*

2011 Toruń (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego i Katedra Prawa Finansów Publicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) *Czego nie ma w ustawie o podatku od towarów i usług? Zastosowanie Ordynacji podatkowej w sprawach z zakresu VAT - współorganizacja konferencji*

2011 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Oświadczenia nabywców oleju opałowego, wygłoszony referat: Oświadczenia nabywców oleju na cele opałowe. Czy skuteczne przeciwdziałanie uchylaniu się od opodatkowania jest możliwe?*

2011 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Ordynacja podatkowa, wygłoszony referat: Nadpłata podatku konsumpcyjnego*

2010 Warszawa (Uniwersytet Warszawski) *Zjazd Katedr. Prawo europejskie – 5 lat doświadczeń w polskim prawie finansowym, wygłoszony referat: Granice prounijnej wykładni prawa podatkowego*

2010 Izbicko (Uniwersytet Opolski) *Regulacje w zakresie prawa celnego i podatku akcyzowego po przystąpieniu do Unii Europejskiej - polskie doświadczenia i perspektywy, wygłoszony referat: Umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania a prawo celne*

2010 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Podatek od nieruchomości, wygłoszony referat: Sieci techniczne i sieci uzbrojenia terenu jako przedmiot podatku od nieruchomości*

2010 Toruń (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) *Współczesne problemy prawa podatkowego, wygłoszony referat: Kontrowersje wokół wykładni art. 7 dyrektywy 69/335/EWG*

2009 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Wyrok ETS i co dalej? Konsekwencje wyroków ETS w sprawach podatkowych,*

wyłoszony referat: *Zwrot podatku pobranego wbrew prawu wspólnotowemu w świetle orzecznictwa ETS*

2009 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Konferencja oraz wyłoszony podczas niej referat dotyczyły skutków wyroku TS w sprawie C-475/07 Komisja p. Polsce*

2008 Toruń (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) *Polskie prawo podatkowe na tle europejskiego prawa podatkowego, wyłoszony referat: Siła wyższa w przepisach akcyzowych WE*

2007 Toruń (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) *Ordynacja podatkowa – wybrane problemy, wyłoszony referat: Zwrot akcyzy od samochodów osobowych sprowadzonych z zagranicy*

2007 Łódź (Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego) *Konferencja nt. projektu ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zapłaconego z tytułu nabycia wewnątrzspólnotowego albo importu samochodu osobowego, wyłoszony referat: Projekt ustawy a wyrok ETS z 18 stycznia 2007 r. Ocena dotychczasowego orzecznictwa WSA*

